

5. Кононенко В. І. Символи української мови. Івано-Франківськ : Плай, 1996. 272 с.
6. Письменники Буковини другої половини XIX – першої половини XX століття : Хрестоматія. Частина I. Чернівці : Прут, 2001. 800 с.
7. Словник української мови : в 11 тт. Київ, 1970–1980.
8. Сто найвідоміших образів української міфології / [під заг. ред. д. філол. н. О. Таланчук]. Київ : Орфей, 2002. 448 с.
9. Федькович Ю. Твори : у 2-х т. Київ : ДВХЛ, 1960.
10. Яричевський С. Твори : у 2-х т. / Упорядкування, вступна стаття, коментарі М. Ласло-Куцок. Бухарест : Критеріон, 1977.

Намачинська Г.Я.

*кандидат філологічних наук, доцент,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка*

ЗАПОЗИЧЕННЯ-УКРАЇНІЗМИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ)

Мова постійно розвивається та змінюється завдяки контактам з іншими мовами та внаслідок певних соціальних причин. Невивченим залишається питання міжмовної взаємодії. Вплив однієї мови впливає на різні сфери іншої. Це може стосуватися і граматики, і синтаксису, і орфографії, і лексики. Велику роль у запозиченні відіграє англійська мова, бо вона взаємодіє з величезною кількістю мов. Взаємодія була безпосередньою та опосередкованою. Зауважимо, що українська мова теж зробила свій внесок у збагаченні словникового запасу англійської мови, хоча запозичень із слов'янських мов в англійській мові не так вже й багато. Це зумовлено зв'язками між народами, які встановилися досить пізно, лише у XVI ст., Спочатку вони мали досить обмежений характер. Аракін В. Д. стверджує, що з розвитком капіталізму в Англії та розширенням морської торгівлі, яке було у другій половині XVI ст., там виникає інтерес до Московської держави (в той час територія сучасної України входила до її складу). У XVI ст. з'явилися

перші запозичення з української мови, наприклад, слово *cossack*. Хоча В. Аракін відносить його до запозичень із російської мови, походить це слово з української [1].

Хоча лексема *козак* запозичена з татарської мови, однак у інші мови, запозичено лексико-семантичні варіанти цього слова саме з української мови.

Зіставний аналіз показує, що зазначена лексема розширила семантичну структуру власне в українській мові, хоч первинно й запозичена з тюркської групи мов. Лексема *cossack*, яка довгий час функціонує в англійській мові, лише нещодавно утворила похідне *cossakhood* для відображення поняття «козацтво»: «Antiquity was littered with linguistic and cultural traces of cossakhood» (The Economist, Dec.21, 1996) [2].

Інші українські слова почали входити до складу англійської мови одночасно з російськими, часто через російську, польську мови та ідиш. Вони можуть походити з інших мов, але оскільки використовуються для опису українських реалій, то вважаються українськими.

Ю. Зацний наголошує, що активне запозичення українських слів почалося у другій половині ХХ ст. і продовжилося після здобуття Україною незалежності. Він зазначає: «Слово *Rukh* ще наприкінці 80-х перетворилося на інтернаціоналізм, у той же період для позначення гласності почало функціонувати слово *hlasnist*, в 90-і роки в багатьох мовах знайшли поширення слова для позначення українського парламенту (*Verkhovna Rada*), грошових одиниць (*karbovanets, hryvna*)» [2].

Зі здобуттям Україною незалежності в англійській мові функціонує запозичення *Verkhovna Rada*, яке використовують для позначення органу законодавчої влади в Україні, іноді пояснюючи в дужках значення цього запозичення. Із розвитком політичних процесів, з'являються нові поняття та лексичні одиниці для їх відтворення у мові. Велика кількість українських запозичень з'явилася в англійській мові після подій 2004 року (наприклад, *the Orange Revolution*). Українська мова подала до англійської близько 30 слів [4]. За семантичним принципом можна систематизувати українські запозичення у наступні групи:

- 1) історична лексика;
- 2) побутова лексика;
- 3) лексика зі сфери кулінарії;
- 4) економічна та політична лексика.

До історичної лексики відносимо слова, які були запозичені у певний історичний період для позначення тогочасних реалій і збереглися в англійській мові дотепер. Серед них такі слова: *bandura, kobza, dumy, kobzar, chumak, hetman, boyar, cossack, kniaz, kurgan, tachanka, holodomor* [3].

Є досить численна група лексики, що стосується сфери кулінарії. Це, наприклад: *babka, holubtsi, horilka, kovbasa, lymonnyk, paska, pyrih, borscht, kasha, syrniki, varenyky, kvas, samohonka, korovai, mlynysi, pechenya, kutia, compot, deruny* та інші [3].

Наголосимо, що основним способом запозичень з української мови є транскрипція та калькування. Кількість транскрибованих слів переважає над кількістю кальок. На даний час сфера вживання залишається досить вузькою. Переважна більшість із них вживається лише для позначення реалій, що безпосередньо стосуються української історії, державності, культури, політики, економіки, побуту. Найчастіше українські запозичення вживаються в англомовному середовищі представниками української діаспори. Хоча українські запозичення складають незначну за кількістю частину англійського вокабуляру, проте частотність їх вживання зростає через сучасні політичні, економічні та культурні процеси. Відбувається процес утворення похідних від українських запозичень. Отже, вплив української мови на словниковий склад англійської посилюється на сучасному етапі її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Аракин В. Д. *История английского языка : Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец.* Москва : Просвещение, 1985.
2. Зацний Ю. А. *Розвиток словникового складу сучасної англійської мови.* Запоріжжя : Запорізький державний університет, 1998.
3. List of English Words of Ukrainian Origin. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_English_words_of_Ukrainian_origin
4. Number of Words in the English Language. URL: <http://www.languagemonitor.com/category/1000000th-word>